

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Vliv dřevozpracujícího průmyslu na uhlíkovou bilanci“**(stanovisko z vlastní iniciativy)**

(2015/C 230/06)

Zpravodaj: pan Ludvík JÍROVEC**Spoluzpravodaj: pan Patrizio PESCI**

Dne 27. února 2014 se Evropský hospodářský a sociální výbor v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

„Vliv dřevozpracujícího průmyslu na uhlíkovou bilanci“.

Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI), kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 13. listopadu 2014.

Na 503. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 10. a 11. prosince 2014 (jednání dne 10. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 119 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Ve snaze maximalizovat přínos dřevěných výrobků k uhlíkové bilanci a v zájmu posílení konkurenceschopnosti evropského dřevozpracujícího průmyslu ⁽¹⁾ a jeho schopnosti pohnět inovace vypracoval Evropský hospodářský a sociální výbor následující doporučení.

1.2 EHSV uznává, že evropské a vnitrostátní právní předpisy mají na dřevozpracující průmysl velký vliv. Z tohoto důvodu EHSV vyzývá členské státy, aby k posílení konkurenceschopnosti tohoto průmyslového odvětví, podpoře zaměstnanosti a podpoře investic do výzkumu a inovací prozkoumaly všechny příležitosti související s využíváním dřeva coby ekologického materiálu.

1.3 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby v zájmu zvýšení dodávek dřeva a podpory udržitelného využívání dřevních zdrojů vypracovala za konzultací se zainteresovanými subjekty evropské pokyny pro dodávky dřeva. Jejich součástí by měly být zásady účinného využívání zdrojů. Měla by se přitom zohlednit a případně vylepšit doporučení uvedená v pokynech k osvědčeným postupům pro udržitelnou mobilizaci dřeva v Evropě (*Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe*, 2010).

1.4 EHSV připomíná, že je důležité vyloučit z definice terciární biomasy „palety a zpětně získané pospotřební dřevo“.

1.5 Jak již EHSV uvedl ve svém stanovisku k tématu „Příležitosti a výzvy posílení konkurenceschopnosti evropského dřevozpracujícího a nábytkářského průmyslu“, jež přijal v říjnu 2011 ⁽²⁾, a v souladu se zásadami, které byly stanoveny v nedávném sdělení EU s názvem Směrem k oběhovému hospodářství: program nulového odpadu pro Evropu, EHSV zdůrazňuje, že zásada kaskádovitěho využívání (využití, opětovné využití, recyklace, rekuperace energie) za ekonomicky a technicky proveditelných podmínek přizpůsobených specifickým vnitrostátním a regionálním rysům představuje optimální způsob, jak maximalizovat využívání dřeva účinným způsobem. EHSV je potěšen, že v návaznosti na jeho požadavek uznat význam kaskádovitěho využívání dřeva se tato zásada promítla do několika dokumentů EU, jako je např. sdělení Za obnovu evropského průmyslu, Nová strategie EU v oblasti lesnictví, pracovní dokument útvarů Komise „Blueprint for the EU forest-based industries (woodworking, furniture, pulp & paper manufacturing and converting, printing)“ (Projekt pro

⁽¹⁾ EHSV se řídí definicí dřevozpracujícího průmyslu uvedenou v oddílu 16 evropské klasifikace ekonomických činností (NACE) Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku. Patří sem: výroba pilařská a impregnace dřeva; výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, tj. výroba dýh a desek na bázi dřeva; výroba sestavených parketových podlah; výroba ostatních výrobků stavebního truhlářství a tesařství; výroba dřevěných obalů; výroba ostatních dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků.

⁽²⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu „Příležitosti a výzvy posílení konkurenceschopnosti evropského dřevozpracujícího nábytkářského průmyslu“ (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 18).

průmyslová odvětví EU založená na lesnictví (dřevozpracující průmysl, nábytkářský průmysl, průmysl výroby a přeměny papíru a celulózy, tiskařský průmysl) či doprovodný dokument ke sdělení „Nová strategie EU v oblasti lesnictví: pro lesy a odvětví založená na lesnictví“. Výbor však nemůže podpořit koncepci právně závazných pravidel a podporuje přístup vycházející z volného trhu a svobodu účastníků trhu.

1.6 Možnosti řízení stavebních materiálů by měly zahrnovat opatření zamezující skládkování recyklovatelných materiálů, kupříkladu dřeva. EHSV vyzývá Evropskou komisi a zainteresované subjekty k definování pokynů a doporučení o sběru dřevního odpadu a možnostech zpracování pospotřebního dřeva.

1.7 EHSV žádá Komisi, aby zavedla normu, která bude náležitě odrážet akustické vlastnosti uzavřených prostor, jelikož dřevo může hrát významnou úlohu ve zvukové izolaci. Dřevo má totiž schopnost zvukově izolovat prostory od vnějšího hluku a snížit dobu dozvuku. Měly by se prozkoumat příležitosti, které nabízí různé způsoby využití dřeva.

1.8 EHSV vyzývá členské státy a zainteresované subjekty k definování národních akčních programů s cílem posílit využívání dřeva v budovách a ekologických infrastrukturách. Do provádění těchto akčních programů by měly být přímo zapojeny místní orgány.

1.9 EHSV si je vědom toho, že dřevo není stavitelům a architektům tak známé jako jiné materiály, a vyzývá členské státy k přípravě iniciativ na podporu kultury dřeva. Mimo to by zástupci evropského dřevozpracujícího odvětví a evropských sociálních partnerů měli zorganizovat koordinované vnitrostátní kampaně s cílem dodat tomuto odvětví na přitažlivosti.

2. Popis evropského dřevozpracujícího průmyslu – výzvy a příležitosti – možný dopad právních předpisů EU na konkurenceschopnost tohoto odvětví

2.1 Roční obrát evropského dřevozpracujícího průmyslu se pohybuje okolo 122 miliard eur s hodnotou roční produkce přesahující 115 miliard eur. Podle údajů Eurostat čítal dřevozpracující průmysl v roce 2012 přes 311 000 podniků. Asi 126 000 podniků bylo činných i v odvětví nábytku. V dřevozpracujícím průmyslu – chápáno v úzkém slova smyslu – představovaly pilařské závody okolo 40 000 podniků, zatímco další dílčí odvětví dřevozpracujících výrobků čítala přibližně 145 000 podniků. I přes zlepšení ve vykazování tyto údaje nemusí odrážet aktuální situaci z toho důvodu, že některé členské státy do podávaných zpráv ne vždy započítávají malé podniky. V odvětví nábytku a konstrukčních prvků je počet malých podniků značný. Proto by se skutečný počet podniků dal odhadnout na více než 375 000.

2.2 Dřevozpracující průmysl zaznamenal v roce 2012 v celé Evropě prudký pokles počtu pracovních míst. Průměrná změna činila -4,4 %, ale údaje se různily od -3,2 % v Německu až po -13,7 % ve Španělsku. Chorvatsko a Dánsko zaznamenaly největší nárůst počtu pracovních míst, zatímco nejhorší vývoj v roce 2012 oznámilo Španělsko (-13,7 %), Kypr (-13,1 %) a Slovensko (-11,5 %).

Na konkurenceschopnost dřevozpracujícího odvětví mají silný vliv evropské a státní politiky. Jak se zdůrazňuje ve zprávě o konkurenceschopnosti EU za rok 2014, náklady na výrobu, pracovní sílu a suroviny jsou v Evropě často mnohem vyšší než v mnohých jiných regionech, což zvyšuje riziko přemísťování výroby ve velké části tohoto odvětví. Proto by Evropa měla požadovat, aby výrobky přicházející na trh EU splňovaly stejné sociální, environmentální a bezpečnostní normy jako výrobky produkované v Evropě. EHSV kromě toho poukazuje na skutečnost, že se evropský dřevozpracující průmysl i nadále potýká se značným nárůstem výrobních nákladů, zejména pokud jde o pryskyřice a energii. Náklady na energii jsou v Evropě trojnásobně vyšší než v USA.

2.3 Rozvoj energie z obnovitelných zdrojů a související podpory snižují dostupnost dřevních surovin a zvyšují jejich ceny. Odhaduje se, že v roce 2012 bylo přibližně 15 % z celkového objemu 182 milionů m³ dřeva vytěženého na území EHK palivové dřevo. Z nejnovější Společné ankety EHK a FAO o energii ze dřeva (Joint Wood Energy Enquiry – JWEE, 2011) vyplývá, že energie ze dřeva je hlavní složkou obnovitelné energie, jejíž podíl na celkovém objemu energie

z obnovitelných zdrojů činí 38,4 %. Podle nedávné evropské studie nabídky a poptávky dřevních surovin pro dřevozpracující průmysl EU, kterou Evropská komise zadala společnosti Indufor⁽³⁾, by objem dřeva využívaný na energetické účely v EU měl odpovídat aktuálnímu celkovému objemu vytěženého dřeva, pokud se má do roku 2020 dosáhnout cíle v oblasti obnovitelné energie. Očekává se, že v roce 2016 bude chybět 63 milionů m³ dřeva na pokrytí požadavků členských států EU vyjádřených v jejich národních akčních plánech pro energii z obnovitelných zdrojů.

2.4 S ohledem na nové sdělení Evropské komise Rámec pro oblast energetiky a klimatu 2030 a na požadavek zvýšit podíl obnovitelné energie do roku 2030 alespoň na 27 % považuje EHSV za zásadní zvážit různé způsoby, jak zlepšit mobilizaci dřeva v EU (např. zohledněním doporučení v pokynech k osvědčeným postupům pro udržitelnou mobilizaci dřeva v Evropě zveřejněným v roce 2010), aby bylo možné nalézt řešení umožňující zabránit narušení hospodářské soutěže mezi jednotlivými uživateli zdrojů biomasy.

2.5 V této souvislosti EHSV vyzývá členské státy, aby v dané zemi či regionu zhodnotily objem dřevní biomasy, který je jasně k dispozici pro energetické využití, a objemy, které již dřevozpracující odvětví využívá jako surovinu.

2.6 EHSV kromě toho s politováním konstatuje, že v několika členských státech jsou i nadále používána ustanovení omezující využívání dřeva ve víceposchoďových budovách a také diskriminující požární předpisy. Ty jsou v mnoha zemích hlavní překážkou pro využívání dřeva v budovách. Evropské normy požární bezpečnosti v budovách jsou dohodnuty, ale požární bezpečnost bude nadále odpovědností členských států. Tyto předpisy by měly být okamžitě odstraněny, neboť se zjevně jedná o tržní překážky bránící expanzi výrobců ze dřeva ve stavebnictví⁽⁴⁾.

2.7 EHSV lituje, že evropská odvětví výroby desek na bázi dřeva a odvětví pilařských závodů byla vyloučena ze seznamu odvětví zranitelných únikem uhlíku. Odstranění těchto odvětví ze zmíněného seznamu se pravděpodobně projeví posílením již probíhajícího přemísťování těchto zpracovatelských odvětví do zemí mimo EU. Zachování obou těchto odvětví na seznamu má zásadní význam pro omezení negativního dopadu konkurenčního tlaku, který doléhá na všechny společnosti v důsledku obrovského nárůstu cen dřeva, jež způsobila hospodářská soutěž s odvětvím energie vyrobené z dřevní biomasy. Jen v evropském odvětví výroby desek na bázi dřeva ukončilo v letech 2008 až 2013 činnost 21 provozů, což mělo za následek ztrátu kapacity vyčíslenou na 10 386 m³. Některé z těchto uzavřených provozů byly rozebrány a za hranicemi Evropské unie znovu smontovány. Zachování zpracovatelských odvětví uvnitř Evropské unie musí být prioritou pro všechny tvůrce politik a zejména pro Evropskou komisi. Proto vyzýváme příslušná generální ředitelství Evropské komise, aby přijala opatření, jež zaručí konkurenceschopnost evropského průmyslu a zabrání přemísťování zpracovatelských odvětví.

2.8 Jedním z účinným opatření k zaručení konkurenceschopnosti evropského průmyslu a zabránění přesunům výroby by mohla být nová energeticko-uhlíková daň, která by odstranila diskriminaci evropských výrobců.

⁽³⁾ Indufor je nezávislá mezinárodní poradenská společnost s pobočkami ve Finsku a na Novém Zélandě. Poskytuje poradenské služby soukromým i veřejným klientům. V jejich přístupu je věnována pozornost všem aspektům udržitelného rozvoje – hospodářským, sociálním i environmentálním. Jejich působení zahrnuje udržitelné obhospodařování lesů, investice do hospodářských lesů a výsadby, zhodnocení lesa a náležitou péči, dřevařský průmysl a průmysl zpracování dřevovlákn, ekologickou výrobu, posuzování lesních zdrojů a mapování, služby v oblasti změny klimatu a ekosystémů v lesnatých krajinách, politiku v oblasti lesnictví a strategické studie, jakož i poradenství v oblasti udržitelnosti a rozvoje v souvislosti s udržitelným obhospodařováním lesů a využíváním půdy.

⁽⁴⁾ V mnoha zemích je ve vnitrostátních stavebních předpisech patrná tendence omezit využívání dřevěných nosných konstrukčních prvků při stavbě víceposchoďových budov. Důvodem, proč řada zemí upouští od využívání hořlavých materiálů, je nejistota související s požáry v budovách. Rozsáhlý výzkum a vývoj však ukázaly, že je vhodnější dát přednost stavebním předpisům, jež jsou z hlediska materiálů neutrální, a v posledních více než deseti letech se v řadě členských států běžně používají funkčně vymezené předpisy. Dřevo hoří, nicméně tento proces je pod kontrolou, takže je skutečně možné odhadnout, jak velká část profilu zůstane po hodině hoření ohněm nedotčena. Stavební dřevo odolává ohni velmi dobře. Když hoří, vytváří se na něm zuhelnatělá vrstva, která pomáhá zachovat pevnost a strukturální celistvost dřeva uvnitř a snižuje tak riziko úplného zhroutilí.

3. V rámci boje proti změně klimatu podpořit využívání výrobků ze dřeva ke snížení emisí CO₂

3.1 Globální oteplování je otázkou velkého politického významu. Má totiž závažný dopad na lidské zdraví a přírodní zdroje. Volba materiálů, které používáme, může mít podstatný vliv na emise oxidu uhličitého, jež jsou jednou z hlavních příčin globálního oteplování. „Zelené“ a „ekologické“ výrobky si u výrobců a spotřebitelů získávají širší odezvu. Souběžně se formulují vnitrostátní a evropské politiky s cílem tyto výrobky podpořit. EHSV se domnívá, že vhodným nástrojem ekologického řízení do budoucna je analýza životního cyklu⁽⁵⁾ (life cycle assessment, LCA).

3.2 Evropa může radikálně snížit emise CO₂ zvýšením propadu uhlíku zapříčiněným lesy (optimalizací jejich řízení) a intenzivnějším využíváním udržitelně produkovaných výrobků ze dřeva. Je vědecky dokázáno, že používání výrobků ze dřeva ve stavebnictví a v každodenním životě má pozitivní účinek na klima. Množství uhlíku uložené ve stromech a souvisejících výrobcích ze dřeva záleží na druhu stromů, podmínkách růstu (prostředí), stáří stromu a hustotě stromů v okolí. Bylo nicméně prokázáno, že nahrazením jednoho krychlového metru stavebního materiálu dřevem lze dosáhnout podstatných úspor CO₂, v průměru 0,75 až 1 t. V 1 m³ dřeva se navíc uloží 0,9 t CO₂.

3.3 Nedávná studie uskutečněná univerzitou v Yale nazvaná „Uhlík, fosilní paliva a omezování ztráty biologické rozmanitosti prostřednictvím dřeva a lesů“ (*Carbon, fossil fuel and biodiversity mitigation with wood and forests*⁽⁶⁾) zjistila, že používáním více dřeva při stavbě budov a mostů by se podstatně snížily globální emise oxidu uhličitého i spotřeba fosilních paliv. Vědci dospěli k závěru, že zvýšení využívání dřevěných výrobků na ekvivalent 34 % by mělo podstatné a pozitivní účinky. Ukládáním CO₂ v celulóze a ligninu dřevěných výrobků by bylo možné dosáhnout 14 % až 31 % snížení celosvětových emisí CO₂.

3.4 EHSV žádá Evropskou komisi, aby podpořila členské státy a evropské odvětví lesnictví tím, že stanoví a zavede opatření a případně pobídky pro využívání výrobků z vytěženého dřeva s dlouhým životním cyklem⁽⁷⁾. Čím déle je dřevo používáno a opětovně využíváno, tím déle je v něm uložen oxid uhličitý. Dřevěný odpadový materiál (v úzkém slova smyslu) lze minimalizovat hlavně tím, že všechny dřevěné části mohou být efektivně používány a opětovně využívány, přičemž dřevo může být nakonec vždy spaleno k rekuperaci energie⁽⁸⁾. Chce-li Evropa účinně řešit změnu klimatu, měly by členské státy a evropské instituce podporovat využívání výrobků ze dřeva a vytvořit příznivé politické podmínky umožňující optimální využití životního cyklu dřeva.

4. Dřevo ve stavebnictví

4.1 Výstavba a provoz budov mají značné environmentální přínosy. Celkově na budovy připadá 20 % veškeré spotřeby vody, 25–40 % spotřeby energie a 30–40 % emisí skleníkových plynů. Volba výrobků používaných ke stavbě nebo renovaci podstatně ovlivňuje životní prostředí. EHSV proto uznává, že dřevo hraje důležitou roli v rozvoji udržitelných, ekologicky šetrných budov. Možnosti využití dřeva ve stavebnictví nejsou plně využívány, což má vliv na konkurenceschopnost dřevozpracujícího průmyslu. EHSV by chtěl analyzovat možnosti, jak tuto situaci zlepšit, aniž by vznikly nepříznivé dopady pro ostatní materiály.

⁽⁵⁾ LCA je nástroj pro stanovení úniků do životního prostředí a posouzení souvisejících dopadů způsobených nějakým postupem, výrobkem nebo činností. Je užitečný i pro průmysl při hledání praktických a uživatelsky příznivých modelů rozhodování v oblasti vývoje výrobků šetrných k životnímu prostředí.

⁽⁶⁾ *Journal of Sustainable Forestry* 33:248-275, 2014.

⁽⁷⁾ V rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o pravidlech započítávání týkajících se emisí skleníkových plynů a jejich pohlcení v důsledku činností souvisejících s využíváním půdy, změnami ve využívání půdy a lesnictvím a o informacích o opatřeních týkajících se těchto činností (COM(2012) 93 final) se uznává, že posílením udržitelného využívání výrobků z vytěženého dřeva lze podstatně omezit emise skleníkových plynů a podpořit jejich pohlcování z atmosféry.

⁽⁸⁾ Údaje shromážděné v nedávné italské studii *Analýza životního cyklu a srovnání využívání pospotřebního dřeva k výrobě dřevotřískových desek a ke zpětnému získání energie* ukazují, že co se týče dopadu na změnu klimatu, používání recyklované dřevní suroviny v provozech vyrábějících dřevěné panely je výhodnější než spalování v elektrárně na biomasu. Tuto studii uskutečnil italský výzkumný institut eAmbiente-c/o Parco Scientifico Tecnologico VEGA. Studie byla prezentována během slyšení EHSV ohledně vlivu dřevozpracujícího průmyslu na uhlíkovou bilanci, které se konala 19. září 2014 v italském Mestre.

4.2 Dřevo je již dlouho uznáváno jako ekologicky šetrný materiál pro celou řadu výrobků. Studie posouzení životního cyklu po celém světě potvrzují, že využívání výrobků ze dřeva nabízí velké environmentální přednosti. Dřevo je jedním z mála 100 % obnovitelných stavebních materiálů, ukládá CO₂ a díky vzduchovým komorám v buněčné struktuře je přirozeným izolačním materiálem. Dřevo je bezpečný, robustní a spolehlivý materiál, a to nejen za vysokého namáhání jako při hurikánech a zemětřeseních, ale i při požárech.

4.3 Při řízení konce životnosti stavebních materiálů se jako možnosti nabízí opětovné využití, recyklace a zpětné získávání. Současná situace je typická tím, že značné množství stavebního odpadu stále ještě končí na skládkách, což zvyšuje zátěž související se skládkou materiálů a jejím provozem. Materiály jako dřevo mohou být přímo recyklovány do stejného výrobku k opětovnému využití či mohou být transformovány do jiných upotřebitelných výrobků. EHSV poukazuje na to, že recyklace vyžaduje nové zpracování, které většinou bývá ekonomicky uskutečnitelné pouze tehdy, jestliže efektivní sběr probíhá v blízkosti zdroje materiálu. EHSV proto vyzývá Evropskou komisi a zainteresované subjekty ke shromažďování veškerých osvědčených postupů existujících na vnitrostátní úrovni, aby mohly být definovány pokyny a doporučení týkající se sběru dřevního odpadu a možností zpracování pospotřebního dřeva. Snížením objemu a recyklační stavebních a demoličních materiálů se mohou také snížit celkové stavební a likvidační náklady.

4.4 Odvětví stavebnictví je největším uživatelem výrobků ze dřeva. Kupříkladu ve Finsku přibližně 70–80 % finských výrobků ze dřeva nachází konečné využití ve stavebnictví. Stavba s využitím nosných dřevěných prvků v nedávných letech získala v několika evropských zemích na popularitě, především ve Spojeném království, Irsku a Francii. EHSV nicméně uznává, že využívání dřeva může přispět k rozvoji zelené ekonomiky, a z tohoto důvodu by se mělo podporovat.

4.5 EHSV uznává, že výhody spojené s využíváním dřeva ve stavebnictví jsou poměrně málo známy. Nejde jen o architekty, ale i o koncové uživatele, kteří často vědí jen velmi málo o vlastnostech dřeva. Omezené znalosti pak často vedou k omezenému využívání dřeva a následně k problémům, jež negativně ovlivňují image tohoto materiálu. Kromě toho je rozvoj této stavební metody v mnoha evropských státech ztěžován nedostatkem kvalifikovaných pracovníků.

4.6 EHSV apeluje na evropské dřevozpracující odvětví a související sociální partnery, aby zorganizovaly koordinované informační kampaně s cílem dodat tomuto odvětví na přitažlivosti. Mladí lidé by měli být pobízeni k tomu, aby si zvolili programy vzdělání a odborné přípravy, které je důkladně připraví na profesní uplatnění v dřevozpracujícím průmyslu.

5. Společenské aspekty související se zvýšením využívání dřevních materiálů a posílením role dřevozpracujícího průmyslu v ekonomice ⁽⁹⁾

5.1 EHSV poukazuje na skutečnost, že většina pracovníků v dřevozpracujícím průmyslu je proškolená přímo v zaměstnání, kde získává dovednosti informálně od zkušenějších pracovníků. Většina pracovníků se naučí základní práci se stroji a základní pracovní úkony za několik měsíců, aby se z nich však stali odborní pracovníci, potřebují často dva nebo více roků. Zaměstnanost se rovněž vytváří tak, že se se pracovníkům zajistí odborná příprava a vzdělávání, jež jsou uzpůsobeny potřebám a poptávce na trhu práce. EHSV kromě toho zdůrazňuje, že tvorbu pracovních míst a růst v EU podníká programy v oblasti výzkumu a inovací. Proto vyzývá dřevozpracující průmysl, aby využíval příležitosti, jež nabízí program Horizont 2020.

5.2 Členské státy by si měly vytyčit ambiciózní cíle pro plnění nedávného sdělení EU o účinném využívání zdrojů ve stavebnictví, aby se zajistily investice do renovace budov a vytvořila se pracovní místa.

⁽⁹⁾ EHSV se domnívá, že sociální aspekty a připomínky uvedené ve stanovisku EHSV k tématu Příležitosti a výzvy posílení konkurenceschopnosti evropského dřevozpracujícího a nábykářského průmyslu jsou stále platné.

5.3 EHSV si je vědom, že vážný dopad na lidské zdraví má hluk ve veřejných prostorech⁽¹⁰⁾. Dřevo je nejen důležitým ekologickým materiálem, ale při využití jako izolační materiál může mít řadu společenských a zdravotních přínosů. Dřevo totiž může hrát zásadní úlohu ve zvukové izolaci a jako absorpční materiál. Dřevo má schopnost zvukově izolovat prostory od vnějšího hluku a snížit dobu dozvuku. EHSV žádá Komisi, aby zavedla normu, která bude náležitě odrážet akustické vlastnosti uzavřených prostor. Vzhledem k tomu, že dřevo může vydávat zvuk (po přímém úderu) a může zesilovat nebo pohlcovat zvukové vlny pocházející z jiných těles, by se měly prozkoumat příležitosti související s různým použitím dřeva. Dřevo má rovněž vědecky potvrzený pozitivní vliv na kvalitu vzduchu ve vnitřních prostorech a pocit této kvality.

5.4 Na úrovni členských států existuje několik iniciativ, které lidi seznamují s možnostmi využití dřeva jako ekologicky šetrného materiálu, tyto iniciativy však postrádají skutečnou koordinaci. Nárůst spotřeby výrobků ze dřeva je jednoznačně vázán na informační kampaně, které by měly být prováděny na vnitrostátní úrovni. Hlavním cílem vzdělávacích kampaní o dřevě je vytvořit pozitivní postoje – technické a kulturní – vstřícné k využívání dřeva.

5.5 Jako zajímavý příklad osvědčeného postupu by EHSV chtěl připomenout iniciativu nazvanou „WOODDAYS“. Akce⁽¹¹⁾ byla zahájena dne 21. března 2014 v Miláně. Jednalo se o desetidenní program zaměřený na rostoucí města a na inteligentní urbanistické zhušťování účinně využívající zdroje prostřednictvím dřeva. Akce byla zorganizována s úmyslem představit dřevo jako stavební materiál s doposud neuznaným potenciálem v prostředí, kde budou konstrukce ze dřeva hrát v budoucnosti prvořadou úlohu, tedy v samém srdci našich měst. Tato akce proběhne i v dalších evropských městech: Bratislavě, Lublani a Bruselu.

5.6 EHSV by chtěl upozornit, že významné programy ekologického stavebnictví se poněkud rozcházejí v přístupu k využití výrobků ze dřeva. Některé z nich se zaměřují na výkonnost spíše než na použitý materiál, jiné programy zase pro dřevo jako přijatelný materiál zavádějí „omezení“, aniž by vznášely podobné „požadavky“ na jiné stavební produkty. Vyšší využívání dřeva by mělo rovněž řadu pozitivních dopadů na hospodářství EU. EHSV v této souvislosti doporučuje, aby byly po vzoru Francie stanoveny povinné cíle pro použití dřeva ve stavebnictví.

6. Mobilizace dřeva

6.1 Zvýšit využívání dřeva ve stavebnictví a v každodenním životě lze pomocí řešení a opatření, která umožní mobilizaci dřeva (včetně řešení umožňujících zpětně získávat více dřeva, výrobků ze dřeva a zbytků z průmyslových a spotřebních odpadů k opětovnému využití a recyklaci) a prodloužení životního cyklu výrobků ze dřeva.

6.2 Pro zachování konkurenceschopného dřevozpracujícího průmyslu je nezbytný udržitelný a stálý přísun dřevní suroviny. Měla by se přitom zohlednit a případně vylepšit doporučení uvedená v pokynech k osvědčeným postupům pro udržitelnou mobilizaci dřeva v Evropě (*Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe*, 2010).

6.3 V nedávných letech se dodávka dřeva ocitla pod výrazným tlakem, jehož příčinou byla částečně evropská a vnitrostátní opatření na podporu využívání energie z obnovitelných zdrojů, jež vedla především ke spalování dřeva. EHSV připomíná, že je důležité vyloučit z definice terciární biomasy „palety a zpětně získané pospotřební dřevo“. Tyto materiály jsou hlavním surovinovým vstupem u některých typů produktů vyráběných z desek na bázi dřeva a v některých případech mohou tvořit až 95 % dřevního vstupu⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ „Vlivy hluku na zdraví jsou důsledky vyšších zvukových hladin pro zdraví. Zvýšený hluk na pracovišti nebo jinde může způsobit poruchy sluchu, vysoký tlak, ischemickou chorobu srdeční, podrážděnost a poruchy spánku. S vystavením hluku jsou spojeny změny imunitního systému a vrozené vady.“ (Viz *Passchier-Vermeer W, Passchier WF (2000). Noise exposure and public health. Environ. Health Perspect. 108 Suppl 1: 123–31. doi:10.2307/3454637. JSTOR 3454637. PMC 1637786. PMID 10698728.*)

⁽¹¹⁾ Iniciátorem akce „WOODDAYS“ je společnost pro-Holz Austria ve spolupráci s katedrou dřevěných konstrukcí technické univerzity v Mnichově a s podporou Evropské organizace pilařského průmyslu (European Organisation of the Sawmill Industry – EOS) a Evropské federace výrobců desek (European Panel Federation – EPF).

⁽¹²⁾ Italská skupina „Saviola“ proslulá sloganem „Pomozte nám zachránit stromy“ je světovým průkopníkem ve zpracování dřevního odpadu, s recyklační kapacitou 1,5 milionu tun pospotřebního dřeva za rok. Výrobní filosofie této společnosti je založena na zpětném získávání a opětovném využití sekundárních surovin, které mohou být pomocí ekonomicky a ekologicky udržitelného postupu obnoveny a opětovně využity, aniž by bylo zapotřebí kácet stromy. Tato skupina shromažďuje různé typy dřeva: palety, bedňáky na ovoce a přepravní bedny.

6.4 EHSV zdůrazňuje, že využívání dřeva kaskádovitým způsobem (využití, opětovné využití, recyklace, rekuperace energie) – za ekonomicky a technicky proveditelných podmínek přizpůsobených specifickým vnitrostátním a regionálním požadavkům a rovnováze mezi poptávkou a nabídkou – představuje optimální způsob, jak maximalizovat využívání dřeva (přírodní suroviny) účinným způsobem. Výbor však nemůže podpořit koncepci právně závazných pravidel a podporuje přístup vycházející z volného trhu a svobodu účastníků trhu. Přístup založený na kaskádovitém využívání dřeva nejen že zajišťuje optimální hospodářské využití této suroviny, nýbrž je také významným přínosem z hlediska klimatu díky trvalému ukládání uhlíku a substitučnímu efektu dřeva před tím, než dojde na jeho využití jako zdroj energie.

V Bruselu dne 10. prosince 2014.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

PŘÍLOHA

ke stanovisku CCMI

Tento text stanoviska CCMI byl zamítnut CCMI ve prospěch pozměňovacího návrhu, avšak obdržel více než čtvrtinu hlasů:

Odstavec 6.4

6.4 EHSV zdůrazňuje, že využívání dřeva kaskádovitým způsobem (využití, opětovné využití, recyklace, rekuperace energie) za ekonomicky a technicky proveditelných podmínek přizpůsobených specifickým regionálním požadavkům představuje optimální způsob, jak maximalizovat využívání dřeva (přírodní suroviny) účinným způsobem. Vhodné druhy dřeva by měly být přednostně využity mechanicky, nikoliv jako palivo. Přístup založený na kaskádovitém využívání dřeva nejen že zajišťuje optimální hospodářské využití této suroviny, nýbrž je také významným přínosem z hlediska klimatu díky trvalému ukládání uhlíku a substitučnímu efektu dřeva před tím, než dojde na jeho využití jako zdroj energie.
